

Motion till riksdagen

1988/89: Kr511

av Johnny Ahlqvist m. fl. (s)

Organisationen inom Sveriges turistråd

År 1984 överfördes rekreationsberedningens och vissa av naturvårdsverkets uppgifter tillsammans med erfaren personal och ekonomiska resurser till Sveriges turistråd som därmed fick det samlade centrala ansvaret för turism och rekreation. I propositionen uttalade jordbruksministern: "Jag vill starkt betona att inordnandet av rekreationsberedningens uppgifter i turistrådet inte får innebära att rekreationsfrågorna tillmäts mindre vikt." Kulturutskottet underströk särskilt att samhället måste göra de svagast ställda grupperna delaktiga i de rekreationsmöjligheter som turismen inom Sverige kan erbjuda.

Hur har då turistrådet förvalt sina uppgifter? För att besvara den frågan behöver innebörden av de bägge begreppen "turism" och "rekreation" beskrivas.

Turism betyder i turistrådets uppfattning näringen, dvs. den apparat som servar och styr turistströmmarna. I detta producentperspektiv ställs marknadsföring, marknadsanalys och försäljningskampanjer i förgrunden.

Rekreation betecknar turismens motor. Det är vad turistnäringsen producerar: upplevelse, avkoppling. Individens sätts i centrum, vi talar här om konsumentperspektivet på turismen. Ordet "rekreation" i förbindelse med politik indikerar ett välfärds mål: att förbättra och underlätta för i olika avseenden hindrade grupper.

Inriktningen på turistrådets arbete de senare åren har alltmer framhållit producentperspektivet. I dag arbetar man i stort sett som branschorgan för näringen. Man menar att de sociala målen är svåra att förena med näringens lönsamhetsmål. Detta framgår tydligt av turistrådets redovisning till regeringen hösten 1988 hur de sociala målen skall fullföljas.

Nämnas kan att ett par utpräglade rekreationsprojekt som fanns med i verksamhetsplanen för ett par år sedan försvunnit ur bilden, nämligen "Vad betyder rekreationen för människorna och hur vill de ha den?" Där planerade man undersökningar för att kartlägga olika individgruppers attityder. I projektet "Fritiden i framtiden" skulle man genom scenarier försöka bilda sig en uppfattning om fritidens utveckling på sikt och i projektet "Hinder" granska olika gruppers möjligheter att förverkliga sina önskemål. Det sistnämnda arbetar nu enbart med näringshinder.

Veckofritiden är ungefär tre gånger så lång som semestern. Det gör att möjligheterna till närrekreation är ett viktigt område att hålla under uppsikt. I verksamhetsplanen för 1986/87 utlovades en satsning på idéutveckling för närrekreation. Detta har fallit bort ur planerna. I stället koncentrerar man sina insatser på ett urval etablerade fjärrrekreatiomsområden.

I regleringsbrevet för 1988/89 uppdrog regeringen åt turistrådet att redovisa en plan för hur turistrådets ansvar för de sociala målen skall fullföljas. Denna redovisning ger entydigt vid handen att man ämnar hålla sin linje även framdeles, en utpräglad producentinriktning. Rekreation och sociala mål skall komma på köpet och uppfyllas när man utvecklar turistnäringen efter helt andra principer. I övrigt hänvisar man till generella politiska åtgärder och till strukturplanen. Styrelsen för turistrådet borde ha uppdragit åt delegation och ledning att inarbeta det rekreationsprogram som på ett ingående sätt analyserar rekreationsbegreppet, sätter mål och föreslår åtgärder i denna strukturplan. Önskvärt vore att regeringen med utgångspunkt från delegationens program ger turistrådet närmare direktiv om hur rådet bör hantera detta område. Dess syfte är att beskriva rollfördelningen mellan aktörerna i den samlade turism- och rekreationssektorn och låser alltså ej turistrådet till några åtaganden.

Turism och rekreation har en stor och växande betydelse i människors liv som innehållsrika avbrott i en många gånger tung och enahanda vardag. LO:s kamp för ytterligare en semestervecka vittnar inte minst om detta. Turism och rekreation är därmed ett viktigt politikområde, vars komplexitet och tyngd ökas ytterligare av andra aspekter. Sysselsättning och regional utveckling är en, natur-, miljö- och tillgänglighetskrav en annan. Den myndighet som har det centrala offentliga ansvaret måste ha en bred samhällssyn på detta komplexa område. Det rekreationspolitiska synsättet måste vara utgångspunkten då det inbegriper brukare, näring och miljö. Endast med detta synsätt kan man anvisa lösningar för allas bästa. Turistrådets producentinriktade synsätt där en sorts producenter och konsumenter — de rörliga och betalningsvilliga — sätts i centrum måste därför kompletteras.

Av Sveriges turistråds agerande efter 1984 står det uppenbart att de rekreationspolitiska målen har tillmätts en mindre vikt, trots riksdagens uttalande. Frågan måste därför ställas om turistrådet är tillräckligt organiserat för att kunna genomföra dessa mål. Vi vill markera möjligheten av att turistrådet genomför någon form av omorganisation. En möjlighet är att ge turistrådets delegation ökad makt och status. Kanske bör en särskild rekreationsavdelning inrättas på samma nivå i organisationen som t. ex. marknadsavdelningen och som dessutom kan tjäna som kansli åt delegationen.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om en rationell organisation för att genomföra de rekreationspolitiska målen.

Stockholm i januari 1989

Johnny Ahlqvist (s)

Ove Karlsson (s)

Jan Fransson (s)